

Sygn. akt VIII U 1393/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r. w Gdańsku

sprawy J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 9 lipca 2013 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. K. prawo do emerytury pomostowej poczynając od dnia złożenia wniosku.

/na oryginale właściwy podpis/

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09.07.2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił J. K. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ w jego ocenie ubezpieczony nie udokumentował 15 lat okresu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

ZUS zakwestionował okres zatrudnienia od 10.04.1978 do 10.11.1988 w (...), gdyż zakład pracy nie powołał się na ustawę z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych. Brak jest możliwości zaliczenia okresów pracy w szczególnych warunkach uprawniającego do emerytury pomostowej, przypadających przed 01.01.2009r. okresów pracy polskiego marynarza u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez firmę (...) Sp. z o.o., nie będącą jego pracodawcą. Jeśli marynarz nie był związany stosunkiem pracy z firmą kierującą go do pracy za granicą,, firmy tej nie można uznać zarówno za płatnika składek, o których mowa w art. 2 pkt. 2 ustawy o emeryturach pomostowych, jak i za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń na podstawie art. 51 tej ustawy. Skoro brak jest podstaw do zaliczenia w/w okresów pracy marynarza do 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wymaganego do przyznania emerytury pomostowej, nie podlega on przepisom ustawy z dnia 19.12.2008r.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wynika wprost, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach mimo braku odwołania do ustawy o emeryturach pomostowych, lecz do załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. oraz zarządzenia z 15 sierpnia

1983 r. Ubezpieczony wskazał, że był kierowany do pracy za granicą przez uprawnioną do tego jednostkę, świadczył pracę w międzynarodowej żegludze morskiej jako członek załóg statków armatorów zagranicznych, wciągnięty na listę załóg tych statków, (pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A Działu VIII rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r - pozycja 4., a jednocześnie w załączniku 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych - pozycja 23) oraz udokumentował opłacanie składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce od kwoty nie niższej od przeciętnego wynagrodzenia, to nie powinno być sporne, że jego okresy pracy u armatorów zagranicznych były okresami wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach o takim samym charakterze prawnym i o takich samych konsekwencjach w zakresie uprawnień emerytalnych, jak okresy wykonywania pracy marynarzy u armatorów polskich. Organ rentowy nie odniósł się do okresów, gdy ubezpieczony realizował kontrakty zawierane indywidualnie z armatorami zagranicznymi i dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu wydanej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. K. urodził się (...), w dniu 19.06.2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę pomostową, do którego załączył świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) S.A. w G., oraz zaświadczenie wystawione przez (...) Agencję (...).

Ubezpieczony ukończył 60 lat, a nadto udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 30 lat, 7 miesięcy i 7 dni oraz udokumentował rozwiązanie stosunku pracy i nie jest członkiem OFE. Nadto, w postępowaniu przed organem rentowym, nie wykazał żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Z uwagi na powyższe, zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej /okoliczności bezsporne, vide: wniosek-k. 1 plik III akt rentowych, karta przebiegu zatrudnienia-k.59 plik III akt rentowych, decyzja odmowna-k.60 akt rentowych/.

W okresie od 10.04.1978 r. do 21.06.1991 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) S.A. w G. na stanowiskach asystenta pokładowego, IV oficera, III oficera, II oficera i w okresie od 10.04.1978r. do 10.11.1988 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace na statkach żeglugi morskiej będąc wpisanym na listę członków załogi tych statków / dowód: akta osobowe, w tym świadectwo pracy z dnia 21.06.1991 r., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dn. 05.03.2003 r.– k. 32 akt sprawy/.

W okresach:

od dn. 14.03.1989 do dn. 01.11.1989 m/v (...) - w charakterze drugiego oficera,

od dn. 17.04.1990 do dn. 01.03.1991 m/v (...) - drugi oficer,

od dn. 19.09.1991 do dn. 01.06.1992 m/v (...) - drugi oficer,

od dn. 18.12.1992 do dn. 23.12.1992 m/v (...) - drugi oficer,

od dn. 11.01.1993 do dn. 19.05.1993 m/v (...) - drugi oficer.

ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) w G. u armatora zagranicznego w systemie kontraktowym. W tym czasie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w szczególnych warunkach na statkach żeglugi morskiej – jako pracownik – II oficer wpisany na listę członków załogi tych statków. (...) Agencja (...) uiszczała na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenia społeczne na konto zbiorcze marynarzy oraz na Fundusz Pracy /dowód: zaświadczenie (...) z dnia 18.03.2002 r. – k. 12 plik III akt ubez., umowa z (...) – k. 14-15 plik III akt ubez., kserokopia książeczki żeglarskiej –k.16-47 plik III akt ubez./.

W okresie od 01.07.2000 r. do 31.05.2013 r. ubezpieczony dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu realizacji kontraktów zawieranych indywidualnie z armatorami zagranicznymi /vide: zaświadczenie –k. 56-58 plik III akt ubezp./.

Dokonując ustaleń stanu faktycznego Sąd wziął pod uwagę dowody z dokumentów wymienione w powyższych ustaleniach stanu faktycznego, w tym w szczególności zaświadczenia o pracy w szczególnych warunkach oraz dokumentację pochodzącą z okresu pracy kontraktowej . Żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, w związku z czym, w ocenie Sądu, nie było podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie niesporne było, iż ubezpieczony urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r., ukończył 60 rok życia, legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 25 lat dla mężczyzn , przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach, po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach oraz rozwiązał stosunek pracy.

Istota sporu w sprawie sprowadza się do ustalenia, czy J. K. spełnia warunki do przyznania emerytury pomostowej w trybie art. 4 pkt 4 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz.U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656 ze zm.), tj.: czy udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym, w niniejszej sprawie ustalenia wymagało, czy okres zatrudnienia w (...) S.A. w G. oraz okresy pracy ubezpieczonego za pośrednictwem (...) Agencji (...) w przedziale czasu od 1989 r. do 1993 r. mogą zostać uznane za pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1)urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;

2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat - udowodniony na dzień 01.01.2009 r.;

3)osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;

6)po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;

7)nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wymienia pod pozycją 23 prace w szczególnych warunkach , tj.: prace na statkach żeglugi morskiej.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 marca 2009 r., sygn. IPK 194/08 wskazał, że wydanie przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie rodzi żadnych skutków materialnoprawnych. Zaświadczenie to jest jedynie dokumentem prywatnym zgodnie z art. 245 k.p.c.), wydawanym dla celów dowodowych (przede wszystkim dla celów wykazania przed organem rentowym, że pracownik nabył uprawnienia związane z pracą w szczególnych

warunkach), na okoliczności w tym dokumencie potwierdzone przez pracodawcę podlegają weryfikacji zarówno w postępowaniu sądowym, jak i w postępowaniu przed organem rentowym.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i ugruntowanym orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem lub ustawą o emeryturach pomostowych mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Zgodnie z aktualną linią orzecznictwa przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ do świadczeń lub ich wysokości mogą być udawadniane wszelkimi środkami przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego (wyrok Sądu z dnia 2 lutego 1996 r., sygn. akt II URN 3/95). Podobnie orzekł Sąd w wyroku z dnia 7 grudnia 2006 r., sygn. akt I UK 179/06, wskazując iż przepisy regulującego postępowanie o świadczenia emerytalno-rentowe przed rentowym, zawierające ograniczenia dowodowe, nie mają zastosowania w postępowaniu sądowym, opartym na zasadzie swobodnej oceny dowodów.

Na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w (...) w G. w spornym okresie ubezpieczony przedstawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 05.03.2003 r., z którego wynika wprost, że ubezpieczony wykonywał w tym okresie prace w szczególnych warunkach wskazane w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (Wykaz A dział VIII poz. 4) oraz w stosownym zarządzeniu z 30 sierpnia 1983 r. (Wykaz A dział VIII poz. 4 pkt 1).

Dla spełnienia przesłanki z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych konieczne jest, aby wykonywana praca była pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy, przy czym bez znaczenia powinno pozostawać powołanie się na ustawę o emeryturach pomostowych w świadectwach pracy wystawianych przed jej wejściem w życie.

Nie ulega wątpliwości, że dla wykazania pracy w szczególnych warunkach nie wystarczy udowodnienie pracy w ogólnych warunkach w rozumieniu art. 32 i 33 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. ze zm.). Konieczne jest także praca ta była pracą w warunkach szczególnych w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych. Informacja zawarta we świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym przez (...) S.A. stwierdza, że wnioskodawca w oznaczonym okresie „wykonywał prace na statkach morskich w żegludzie międzynarodowej i w polskim ratownictwie okrętowym”, które są bez wątpienia „pracami na statkach żeglugi morskiej”. Oczywiście jest więc, że świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach potwierdza świadczenie przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (poz.23 załącznika nr 1).

Warto nadto wskazać, że dla oceny świadczenia pracy w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w odpowiednim wykazie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r., sygn. akt I UK 393/10)

Zgodnie z ustalonym poglądem wyrażanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i wydany na jego podstawie wykaz resortowy ma doniosłe znaczenie w sferze dowodowej ze względu na swój informacyjny, techniczno-porządkujący i uściślający charakter. Taki wykaz resortowy ułatwia więc identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym (por. wyrok Sądu Najwyższego - Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 22 kwietnia 2011 r., sygn. UK 351/10). Wobec powyższego, w ocenie Sądu Okręgowego informacje zawarte w przedmiotowym

świadczenie pracy w szczególnych warunkach stanowią istotny środek dowodowy na okoliczność faktu oraz okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Wykonywanie pracy na statkach żeglugi morskiej wynika z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych oraz niewątpliwie z książeczki marynarskiej załączonej do wniosku o emeryturę pomostową. Dokumenty te również potwierdzają wykonywanie przez Wnioskodawcę „prac na statkach żeglugi morskiej” w spornym okresie.

Na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w spornych okresach ubezpieczony przedstawił zaświadczenie wydane przez (...) Agencję (...). Organ rentowy nie kwestionował faktu wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych ale podnosił, że podmiot pośredniczący nie jest pracodawcą, wobec czego wydany przez niego dokument nie może być podstawą uznania pracy ubezpieczonego u armatorów zagranicznych jako wykonywanej w warunkach szczególnych.

W niniejszej sprawie koniecznym była analiza kwestii możliwości uwzględnienia spornych okresów

do stażu pracy w szczególnych warunkach, albowiem obowiązujące przed dniem przed dniem 1 stycznia 1990 r. przepisy prawne regulujące kwestię podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych nie przewidywały możliwości korzystania przez pracowników polskich zatrudnionych za granicą z uprawnień w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin i w związku z tym nie było możliwości zaliczenia okresów pracy u pracodawców zagranicznych przypadających przed dniem 1 stycznia 1990 r. Dopiero przepisy ustaw z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 ze zm.) a następnie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.) ustaliły, iż okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz na Fundusz Pracy. Tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy został uregulowany rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 marca 1990 r. i następnie z dnia 17 grudnia 1991 r. w sprawie trybu dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą u pracodawców zagranicznych oraz trybu uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne.

Jednakże zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do okresów składkowych zalicza się okresy ubezpieczenia. Stosownie zaś do treści art. 6 ust. 2 pkt 1 lit d cytowanej ustawy za okresy składkowe uznaje się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą - u pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce. Okresy te więc stanowią równorzędne okresy ubezpieczenia - okresy składkowe i brak jakichkolwiek podstaw do ich pomijania przy ustalaniu uprawnień do świadczenia emerytalnego czy rentowego.

W świetle powyższego, brak podstaw do różnicowania sytuacji prawnej ubezpieczonych ze względu na miejsce świadczenia przez nich pracy, w szczególności biorąc pod uwagę tożsamy wymóg uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia za granicą. Powyższe także zostało jednoznacznie przesądzone w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego, a wyrażone w nich stanowisko Sąd w niniejszej sprawie w pełni podziela (por. m. in. wyrok z dnia 5.03.2003r., II UK 196.02, opubl. w OSNP 2004/8/144; uchwałę składu siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01, opubl. W OSNAPIUS 2002 nr 10, poz. 243). Wyraźnie w powyższych orzeczeniach wskazano, iż do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w stanowiących załącznik do rozporządzenia wykazach, jeżeli okresy te uznawane są za okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okresy wykonywania za granicą pracy w szczególnych warunkach nie są uwzględniane tylko wówczas, gdy wymienione przepisy nie dają podstawy do uznania tych okresów za okresy składkowe. (por. m. in. wyrok S.N. z dnia 05 marca 2003 r. w sprawie 11 UK 196/02, publik. w OSNP 2004/8/144; uchwałę składu siedmiu sędziów S.N. z dnia 13 lutego 2002 r. w sprawie III ZP 30/01, publik. w OSNAPIUS 2002 nr 10, poz. 243). Natomiast dodatkowo w wyroku z dnia 06 kwietnia 2007 r. w sprawie II UK 185/06, Sąd Najwyższy stwierdził, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. za okres składkowy w rozumieniu art.

6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

Niezależnie od powyższego, odnosząc się do spornych okresów zatrudnienia na kontraktach zagranicznych za pośrednictwem (...) po 1 stycznia 1990 r. należy wskazać, że po tej dacie obowiązywała ustawa z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 ze zm.), a od 01.12.1991 r. ustawa z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.) obowiązująca do 31.12.1994 r., które zawierały regulacje, z których brzmienia wprost wynikało, iż okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jako okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz na Fundusz Pracy. Tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy został uregulowany wspomnianym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie trybu dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą u pracodawców zagranicznych oraz trybu uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne.

W myśl przywołanych powyżej przepisów zatrudnianie obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych jest realizowane na podstawie umów zawartych przez upoważnione jednostki kierujące z obywatelami polskimi, kierowanymi przez te jednostki do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych.

Kierowanie obywateli polskich do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych odbywa się na podstawie upoważnień udzielanych jednostkom kierującym przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Kierowanie do pracy za granicą przez jednostki kierujące odbywa się na podstawie umów zawieranych przez te jednostki z obywatelami polskimi kierowanymi do pracy za granicą.

Okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą na podstawie umów, o których mowa powyżej, jest traktowany jako okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, o ubezpieczeniu społecznym i rodzinnym oraz świadczeniach pieniężnych z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy. Jednostka - kierująca, która realizuje zatrudnienie na podstawie umów, jest obowiązana przekazywać na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne za każdą osobę skierowaną do pracy za granicą, wymierzoną od kwoty zadeklarowanej przez osobę skierowaną, nie niższej jednak od przeciętnego wynagrodzenia - w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce oraz na Fundusz Pracy kwotą odpowiadającą 12% przeciętnego wynagrodzenia za każdy miesiąc trwania ubezpieczenia społecznego od osoby skierowanej do pracy za granicę.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 17 grudnia 1991r. w sprawie trybu dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą u pracodawców zagranicznych oraz trybu uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne jednostka kierująca obywateli polskich do pracy za granicą wpłaca za te osoby składki na Fundusz Pracy, a także zgłasza te osoby do ubezpieczenia społecznego oraz opłaca i rozlicza składki na ubezpieczenie społeczne w trybie i terminach określonych dla zgłaszania, opłacania i rozliczania składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników.

Z zaświadczenia (...) Agencji (...) wynika jednoznacznie, że agencja ta, jako upoważniona jednostka kierująca obywateli polskich do pracy za granicą, uiszczala na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie społeczne i wpłaty na fundusz pracy na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Fakt ten potwierdzają również umowy zawarte między ubezpieczonym a (...) Agencją (...).

Skoro ubezpieczony był kierowany do pracy za granicą przez uprawnioną do tego jednostkę, świadczył pracę II oficera w międzynarodowej żegludze morskiej, jako członek załóg statków armatorów zagranicznych, wciągnięty na listę załóg tych statków, (pracę w szczególnych warunkach wymienioną w wykazie A Działu VIII rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm) - pozycja 4., a jednocześnie w załączniku 1 do ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych - pozycja 23) oraz udokumentował opłacanie składek na pracownicze

ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy w wysokości przewidzianej dla pracowników zatrudnionych w Polsce od kwoty nie niższej od przeciętnego wynagrodzenia, to nie powinno być sporne, że jego okresy pracy u armatorów zagranicznych były okresami wykonywania zatrudnienia w szczególnych warunkach o takim samym charakterze prawnym i o takich samych konsekwencjach w zakresie uprawnień emerytalnych, jak okresy wykonywania pracy marynarzy u armatorów polskich. (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r. II UK 5110).

Organ rentowy kwestionuje uprawnienie (...) do wystawiania zaświadczeń o których mowa w art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237 poz. 1656) . Zgodnie z tym przepisem płatnik składek jest zobowiązany do wystawiania zaświadczeń o okresach pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3, za okresy przypadające przed dniem 1 stycznia 2009 r.

Przepis art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że przez użyte w tej ustawie określenie płatnik składek rozumieć należy pracodawcę, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm., nazywanej dalej ustawą systemową), oraz ubezpieczonego, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. d ustawy systemowej. Zgodnie z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej płatnikiem składek jest pracodawca - w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi, w tym z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym albo pobierania zasiłku macierzyńskiego, z wyłączeniem osób, którym zasiłek macierzyński wypłaca Zakład.

Nie ulega wątpliwości, że (...) w G. była w spornym okresie zatrudnienia ubezpieczonego, jednostką organizacyjną, która pozostawała z nim w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie ubezpieczonego ubezpieczeniami społecznymi, a zatem jest pracodawcą w rozumieniu art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej, a co za tym idzie, wbrew stanowisku organu rentowego posiada status prawny płatnika składek w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych. W konsekwencji (...) w G. uznać należy za podmiot uprawniony do wystawiania zaświadczeń na podstawie art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych.

Taką wykładnię i zastosowanie ww. przepisów poparł Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyrokach: z dnia 11 września 2012r. sygn. akt III AUa 424/12 oraz z dnia 26 września 2012r., sygn. akt HI AUa47O/12.

Nie ulega wątpliwości, że w spornym okresie ubezpieczony wykonywał prace na statkach morskich, a zatem świadczył pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w poz. 23 „Prace na statkach żegluga morskiej” wykazu prac w szczególnych warunkach, stanowiącego załącznik nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, a zatem pracę- tą uznać należy za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, że w spornym okresie pracy w (...) S.A. w G. oraz okresach pracy ubezpieczonego za pośrednictwem (...) Agencji (...) ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, że organ rentowy pozostaje w błędzie podnosząc, że w przypadku udowodnienia stosownymi dokumentami pracy w warunkach szczególnych w (...) oraz za pośrednictwem (...), pozostanie to bez wpływu na prawo do świadczenia, ponieważ po zaliczeniu w/w okresu ubezpieczony nadal nie osiągnie wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy całkowicie pominął okresy , gdy ubezpieczony realizował kontrakty zawierane indywidualnie z armatorami zagranicznymi i dobrowolnie opłacał składki na ubezpieczenia społeczne od dnia 01.07.2000 r. do 01.01.2009 r. (k. 56-58 akt ubezpieczeniowych). Ubezpieczony bezspornie wykonywał w tym okresie prace na statkach żegluga morskiej , co potwierdzają wpisy w książeczce żeglarskiej. Przepisy ustawy o emeryturach pomostowych statuują wymóg udowodnienia staż pracy w szczególnych warunkach na dzień 01.01.2009 r.

Przypomnieć należy, że zgodnie z poglądem ustalonym zarówno w orzecznictwie, jak i doktrynie do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac uznanych przez przepisy prawa za prace wykonywane w szczególnych warunkach bądź charakterze, jeżeli są one uznane za

okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z tego wynika, że „priorytetem przyjętym dotychczas wydaje się być fakt odprowadzenia składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia za granicą”. (por. wyr. SN z 5.3.2003 r., II UK 196/02, OSNP 2004, Nr 8, poz. 144). Nie ulega wątpliwości, że za powyższy okres ubezpieczony składki opłacił, stąd podlega on zaliczeniu na poczet wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na względzie, należało uznać, iż wnioskodawca udowodnił okoliczność sporną w postaci przepracowania wymaganego okresu pracy w warunkach szczególnych, wobec czego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w zw. z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w związku z przywołanymi wyżej przepisami, w wyroku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od daty złożenia wniosku.

SSA w SO H. Witkowska-Zalewska